

CZĘSTOCHOWIANIN

TYGODNIK

Częstochowskiego Okręgowego Komitetu Robotniczego Polskiej Partii Socjalistycznej.

Prenumerata: Kwartalnie zł. 1.30. Z odnośnikiem do domu zł. 1.65. gr. Rocznie 5.20 z przesyłką zł. 860.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA:
Częstochowa, ulica Kościuszki Nr. 62.
Telefon Nr. 37. P.K.O. 66.600

Redaktor przyjmuje w poniedziałki od 8-4.
w piątki od 6-8.
Administracja czynna jest codziennie od godz. 17
do 20. W niedziele i święta 10-12

Cena numeru 10 gr.

W pierwszą rocznicę

Rok temu...
Dwudziestego piątego listopada 1928 roku wznowiliśmy wydawnictwo „Częstochowianina”.

Rok temu w Częstochowie i po wicie ukazał się znów tygodnik socjalistyczny...

Rok temu pracujący lud Częstochowskiego okręgu, otrzymał z rąk P. P. S. własne pismo...

Marzenia świadomego, tęskniącego do prawdy i sprawiedliwości człowieka pracy i jego tęsknota do odbicia tej prawdy w prasie uczciwej znalazła swoje zrealizowanie i wyraz.

Nie jedno robotnicze serce radośnie zabiło na wieść o „Częstochowianinie” i jego się ukazaniu. Nie jedno wspomnienie miłe wyciągnięte zostało gdzieś z zapomniań na jego widok.

I poszedł numer za numerem w szeroki, nieświadomiony pracy świat...

I poszedł numer za numerem do kopalni, fabryk i hut. I poszedł do ludu siermiężnego polskiej wsi, ciemnej jeszcze i głuchej na własną niedolę.

I szedł, a potężnym swym ramieniem ogarniał tych, dla których był przeznaczony.

Dwieście tysięcy egzemplarzy rozeszło się w pierwszy ciężki i szdła ludu rok.

I nie złamały go potwory burżuazjnych pism; i nie złamały go cztery konfiskaty „sanacyjne”; i nie złamią go żadne moce tyranji i barbarzyństwa.

Sprawie wyzwolenia i sprawie Socjalizmu służy pismo nasze. Świętej sprawie walki o wolność człowieka zostanie ono wierne.

Rok miniony w ciężkiej pracy utrwalił przekonania nasze co do do ważności „Częstochowianina”, i misji jaką ma spełnić w uświadomieniu i walce o kęs codziennego chleba.

Niechże więc rok nowy, przyniesie nam nowy, pełen wiary i

i nadziei zapal, dla utrzymania „Częstochowianina”, jako broni o nowy i sprawiedliwy ład!

Niechże „Częstochowianin” stanie się fundamentem pod ciężką pracę organizacyjną dla PPS, Kłasnowych Związków Zawodowych i Tow. Un. Rob. zmagających się z tyranją o prawo wolności w dzisiejszej Polsce.

Niechże „Częstochowianin” znajdzie się w każdej izbie robotniczej i włościjańskiej i blaskiem prawdy tużni zarodki zdrady i nieswiadomości w masach polskiej klasy pracującej,

ilew.

Rada Powiatowej Kasy Chorych w Częstochowie przeciwko nieprawemu rozwiązaniu władz autonomicznych i mianowaniu komisarza.

We czwartek, dnia 14 listopada r. b. Rada Powiatowej Kasy Chorych w Częstochowie, na posiedzeniu swem w sali Rady Miejskiej przy obecności 46 radnych uchwaliła zaprotestować przeciwko nieprawemu rozwiązaniu władz autonomicznych w Częstochowskiej Kasie Chorych wysyłając rekurs następującej treści:

Do Głównego Urzędu Ubezpieczeń w Warszawie.
(przez Okręgowy Urząd Ubezpieczeń we Lwowie)

REKURS

Rady Powiatowej Kasy Chorych w Częstochowie od decyzji Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń we Lwowie z dnia 26 października 1929 roku. L. 11854/29, doręczonej w odpisie dnia 3 listopada 1929 roku.

Powołana wyżej decyzją w przedmiocie rozwiązania na podstawie art. 100 ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dziennik Ustaw Nr. 44 poz. 272) Rady Powiatowej Kasy Chorych w Częstochowie uważamy za nieprawidłową i podlegającą uchyleniu z zasad następujących:

Art. 100 powołanej Ustawy z dnia 19 maja 1920 r. uprawnia Urząd Ubezpieczeń do rozwiązania autonomicznych Władz Kasy Chorych i mianowania Komisarza dla uporządkowania spraw Kasy i przeprowadzenia nowych wyborów jedynie w razie stwierdzenia nadużyć lub przestępstw popełnionych przez władze kasy.

Uzasadnienie zaskarżonej decyzji

Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń we Lwowie jako powód do rozwiązania autonomicznych władz P.K.Ch. w Częstochowie podaje rzekome niedomagania w ogólnej działalności Zarządu P.K.Ch. w Częstochowie, nie stwierdza zaś ani nadużyć, ani przestępstw w działalności Zarządu.

Powołane przez zaskarżoną decyzję niedomagania, o ile istotnie miałyby miejsce, spowodować jedynie mogły wydanie zarządzeń, przewidzianych w p. „b” art. 100 powołanej Ustawy z dnia 19 maja 1920 roku.

Zarzucając Zarządowi P.K.Ch. w Częstochowie niewłaściwość urzędowania dotyczącą spraw mniejszej wagi. Zresztą z nadawianych odpisów protokółów Zarządu Okręgowy Urząd Ubezpieczeń był należycie informowany o załatwieniu spraw tych. Skoro zaś odnośne uchwały nie były przez Urząd Ubezpieczeń kwestionowane, nie może być mowy o odpowiedzialności Rady P.K.Ch., która nie mogła wszak kwestionować zarządzeń, tolerowanych przez Okręgowy Urząd Ubezpieczeń.

Wobec powyższego i powołując się na treść rekursu Zarządu P.K.Ch. w Częstochowie, niżej podpisani, jako delegaci Rady Kasy Chorych, zarówno z grupy ubezpieczonych, jak i pracodawców, domagamy się uchylenia zaskarżonej decyzji jako niesłusznej i pozbawionej podstawy prawnej.

Wreszcie decyzja godzi w interesy zarówno instytucji, jak i szerokich rzesz ubezpieczonych i pracodawców,

gdyż żadna władza jednoosobowa nie jest w stanie zastąpić kolejalnej pracy władz autonomicznych.

Wreszcie mianowanie Komisarza winno być mieć na względzie nie tylko rzekome uporządkowanie spraw Kasy, ale i przeprowadzenie nowych wyborów (p. „a” art. 100 Ustawy z dn. 19 maja 1920 roku) o czym zaskarżona decyzja zupełnie nie wspomina.

W trosce o dobre instytucji, w

trosce o interes ubezpieczonych i pracodawców, w przekonaniu o niemożności sprawowania ogromu praw i obowiązków przez władzę jednoosobową, upraszamy Główny Urząd Ubezpieczeń o uchylenie zaskarżonej decyzji i przywrócenia do urzędowania Rady Powiatowej Kasy Chorych w Częstochowie.

Częstochowa, d. 16 listopada 1929 r.
(następują podpisy)

CIEKAWA „UMOWA”

Jako dokument enperowskiej „współpracy” z rządem podajemy poniżej ostatnio ujawnioną umowę treści następującej:

„UMOWA.”

„Nar. Partja Robotnicza w Wielkopolsce oraz Zjed. Zawodowe Pol. zobowiązują się mocą niniejszego pisma współpracować z Rządem Pana Marszałka Piłsudskiego i kierować się wskazówkami, uzgodnionymi z J. W. Panem Wojew. Pozn. Dunin-Borkowski, wzmianian za to, iż Pan Wojew. popras Nar. Part. Rob. oraz Z.Z.P. we wszystkich poczynaniach, nie stojących w kolizji z interesami Państwa, oraz Republiki Polskiej.

Obie strony przyrzekają, iż wszelkie posunięcia polityczne będą uzgodnione lojalnie.

Pan Wojew. poznański będzie udzielał stałej pomocy finansowej Z.Z. P. oraz N. P. R. w granicach jego kompetencji i to tak długo, jak długo będzie trwała współpraca N.P.R. i Z.Z. P. z Rządem i Województwem.

Nar. Partja Rob. zobowiązuje się lojalnie nie prowadzić akcji opozycyj-

nej przeciw poczynaniom Rządu.

„Zobowiązanie niniejsze sporządzone na dwóch egzemplarzach i podpisały je obie strony.

„Poznań, 8 sierpnia 1929,
Dunin-Borkowski
Franciszek Mańkowski
Michał Kosowski
Jan Bartkowiak”.

I nie pomogą tu żadne wykrety „działaczy” enperowskich.— Umowa ta daje jasny obraz tego w jaki sposób rząd zwalcza... partyjnicwo i czem są enperowcy dla robotnika polskiego, którego zawsze, wszędzie i za każdą cenę judaszowych srebrników gotowi... sprzedać!

Wydział kolportażu

posłada na składzie broszury treści naukowej i społecznej w cenie od 5 gr. do 10 zł.— czynny w piątki i soboty od 7—830. wiecz. w lokalu PPS

Co słyhać na szerokim świecie.

(-) Jako jeden z wybitniejszych rezultatów usunięcia w kąt litewskiego dyktatora Waldemara, zanotować należy rezolucję z posiedzenia litewskich działaczy społecznych i przedstawicieli rządu, które odbyło się w Kownie pod przewodnictwem prezyd. Smetony.

Treść jej jest następująca: „Zebrańni uważają za konieczne wynalezienie sposobu współżycia sąsiedzkiego z Polską, przynajmniej w dziedzinie ekonomicznej. W tym celu niezbędne jest nawiązanie stosunków handlowych z Polską.”

Sposób współżycia narodów jest stary i znany — odsunięcie od rządu ludzi, których fach — zawód sprzeciwia się porozumieniu narodów.

Bowiem coby robili milicjanci? (Litewski Głos) wychodzący w Kownie omawiając wypadki „szpalerowskie” w Sejmie, informuje, że marsz. Piłsudski na pierwszym posiedzeniu Sejmu przy poparciu oficerów ogłosił się królem, a koronację postanowił odbyć w Wilnie. — Pozatem, zaznaczając, że nie reczy za prawdziwość tych wieści. Notuje, że po Piłsudskim „wszystkiego można się spodziewać.”

(-) W Tryescie (Włochy) podkomisarz policji zastrzelił... prefekta policji.

Gdyby tak u... nas!

(-) Według informacji „New York Times'a”, angielski min. Henderson wyraził się, że Austria tak długo nie otrzyma żadnej pożyczki międzynarodowej, jak długo zagranica nie upewni się, że **system parlamentarny w Austrii nie jest zagrożony.**

Zwizgł i... dobitnie.

Gdyż zaufanie może mieć tylko naród — nigdy zaś ten lub inny awanturnik — dyktator...

To musza wziąć pod uwagę ci, co przypuszczają, że szabla i karabin zastąpią miejsce Prawa!

(-) W Borne zmarła siostra ex-cesarza Wilhelma, księżna Schamburg Lippe-Zubkowa.

Nieudała się ex-cesarzowej siostra — po wygnaniu z Niemiec, wyszła za mąż za niebieskiego ptaka emigracji rosyjskiej, Zubkova, który cały jej dość duży majątek przechrulił i przegrał w karty, poczem swą „dostojną” małżonkę pozostawił w nędzy, tak, że zlicytowana do szczętu, zmarła w marnej hotelinie opuszczona.

(-) Angielscy właściciele kopalń zgodzili się na propozycję rządu Angielskiej Partji Pracy, obniżającą czas pracy do 7 i pół godzin.

O takie postulaty walczy rząd robotniczy w... Anglii!

Ale nie u nas...

(-) Premier Iraku, Abdul Mussin popełnił samobójstwo.

Jako przyczynę tego rozpaczliwego kroku, w liście do swego syna, premier-samobójca podał, że zmusza go do tego brak poparcia dla jego polityki ze strony szerokich koł społeczństwa!

Dobry to musiał być człowiek ten premier Iraku — ale zgola... naiwny...

Brak poparcia społeczeństwa dla jego polityki?!

Gdyby to zastosować w Polsce, p. Switalska musiałaby niezwłocznie udać się do magazynów mół po... strój żałobny.

(-) W Bukareszcie aresztowani zostali pułkownicy Fortuna i Popescu pod zarzutem szantażowania jednej z firm radiotechnicznych.

Jakoby tytułem „pomocy finansowej” otrzymali oni od tej firmy tylko... 700.000 lei rumuńskich.

Ładni... pułkownicy...

(-) W jedną z ubiegłych niedziel, w dniu którym cała Rumunia uroczystie święciła rocznicę objęcia rządu przez przywódcę chłopów rumuńskich, Juljana Maniu, odbyły się wielkie manifestacje w których wzięło udział 60.000 chłopów.

Chłop rumuński zrozumiał i nauczył się solidarności i demonstrował swoją siłę, z którą muszą się liczyć nawet... karabinierzy...

na złożyć pawien wpis gotówkowy celem zabezpieczenia opłat sądowych.

Otóż ów biskup wpisu tego nie złożył — natomiast złożył świadectwo... ubóstwa, poświadczone przez innego biskupa.

A sąd świadectwo to uwzględnił!

Ubogi biskup i łatwo wierny... są.

Nieprawdopodobne, a jednak... prawdziwe...

(-) Czasopisma, które wydrukowały słowa rzekomu wypowiedziane przez głównego komendanta policji państwowej treści: „umiemy bić, no i bić będziemy” — przez prokuratorę zostały pociągnięte do odpowiedzialności karnej za ogłaszanie „świadomego fałszywej wiadomości.”

A ty człowieku polski łam głowę nad tem — co jest fałszywe: czy to, że „umiemy i będą bić” czy też, że słowa te były wypowiedziane?

(-) Wobec ogłoszenia przez marsz. Piłsudskiego „Wspomnienia o Grzybowie” — nastała moda na wspomnienia, pisane przez sanację i bebes. Ogłosił swoje „wspomnienia” gen. Sławoj Składkowski — ogłosiła je też Prausowa.

A wszystkie te wspomnienia są tem ciekawsze, że żadne z tych osób w demonstracji Grzybowskiej udziału nie brała.

Każdy miał „pilną” robotę gdzie indziej, czy to przy kupnie broni, czy to przy pieczeniu... placków dynamitowych.

(-) Przed tygodniem radio transmitowało na całą Polskę koncert, dziś światowej sławy, śpiewaka Kiepur.

Sala filharmonii warszawskiej była nabitą — a słuchacze zgwałowali śpiewakowi niebywała owację.

W bieżącym tygodniu radio ma transmitować mowę premiera Switalskiego na temat „rząd wobec zmiany Konstytucji”.

Złosiłwi mówią, że będzie to... łabędzi śpiew (łabędzie jakoby śpiewają przed śmiercią) i że na zakończenie produkowana będzie hiszpańska piosenka „Aj—aj jai...”

(-) Najw. Izba kontroli ogłosiła w wielkim tonie rezultaty swoich badań nad budżetem za 1927-8, które są... nadzwyczajne. — Czyta się je, jak bajkę, jak reporterkę o... mętach społecznych, jak sprawozdanie... kanalizacyjne...

Przerzyjmy uwagi w rozdziale „Poczta”, dotyczącym gospodarki p.pułk. Młodzińskiego, ex-ministra poczt i telegrafów.

Dowiadujemy się z nich, że w wydatkach tego ministerstwa pomieszczone są „wydatki osobiste ministra, dyktowane względami społecznymi i... towarzyskimi”. Ze wśród tych wydatków są „przyjęcia w restauracjach”, „kupno papierosów reprezentacyjnych” (za 3700 złotych!), wreszcie „zapomogi” udzielane „niewiadomym osobom z niewiadomego powodu”.

Chyba dosyć? Dlatego też „sanacja” wzięcia się za publiczne ogłaszanie wyjątków z „Uwag” Najw. Izby Kontroli.

A my właśnie będziemy je ogłaszać!

Bowiem trzeba, żeby lud wiedział na co wydają się jego krawce grosze, złożone w formie podatków i t. p. opłat...

(-) Pisma opozycyjne ogłosiły wywiad z Marszałkiem Sejmu, tow. Daszyńskim, na temat sytuacji parlamentarnej.

A „sanacja” oburza się z powodu, że wywiadu tego nie podano prasie rządowej.

Też pretensja! Wy macie swoje „artykuły i wywiady”, które nadsyłacie nawet żydowskiej prasie, reprezentującej burżuazję żydowską, — natomiast prasa opozycyjna ich nie dostaje.

I my nie mamy o to wcale pretensji.

Każdy ma to, na co zasługuje —

dla was przypadła rola krzewienia... pornografji.

(-) Niejaki Zygmunt Wiński, popularnie znany w Warszawie jako „Król Zygmunt IV” nie ustaje w wydawaniu coraz to nowych „królewskich” werdyktów...

Te jego „pisma” znane są jako „kawaly” pierwszej klasy. Ostatnio, jakoby „wesolek” ten zaszczycił swem piśmie premiera Switalskiego, udzielając mu różnych rad (a może w sprawie reformy Konstytucji) i kończąc: „Przy tej sposobności wyrażam Moją Królewską dla Pana życzliwość”.

(podpisano Sigismundus Rex Polioiae.

Obecnie wszyscy już mogą zrozumieć, że p. Switalski, mając tak „wysokie” poparcie, żadnej opozycji nie... ustąpi...

(-) „Znany” sanator i literat, Juliusz Kaden Bandrowski, objeżdża Polskę z odczytami.

Jakim „niebywałem” powodzeniem cieszy się ten „sanator” i autor, którego każda myśl literacka błądzi koło osławionej... zabawki, o jakiej mówił marsz. Piłsudski przed Trybunałem Stanu, świadczy, że w Sosnowcu go... wygwizdali, w Poznaniu urządzono mu atrakcje objaniasia się przez profesorów uniwersytetu a w Toruniu do dokonania odczytu pomogła... policja.

Jednym słowem, kochają was wszędzie, o, sanacji i jej godni przedstawiciele!

(-) Federacja Polskich Zw. Obróńców Ojczyzny (?) urządziła dla swych członków odczyt ubezpieczeniowy...

Czyżby na... życie? Czyżby uważała, że pora dzisiejsza jest w czemkolwiek groźna dla ich... życia...

Morycl nie denerwuj się!

(-) W preliminarzu budżetowym na 1930-1 rok znajduje się pozycja na „hygienę dziecka i matki” w sumie 400.000 zł. a na chów koni — 7 milionów przeszło!

Co tam higiena dziecka i matki! Przecież ani dziecko, ani matka nie u siebie brać nagród na wycieczkach czy w Ameryce, czy we Włoszech, a potrafiła to nasi „dzielni” wojskowi na dzielnicach... kobyliach rodzimego chowu...

Bez komentarzy...

(-) Na Zjazd Bojowców o Niepodległość, Wolność i Socjalizm, min. komunikacji odmówił jego uczestnikom zniżek kolejowych.

Jedna szykana więcej!

A należy zaznaczyć, że w Zjeździe tym wzięło udział 296 bojowców, któ-

rzy sobą przedstawiali łącznie 788 lat katoggi.

Zanotowaliśmy, to sobie!

(-) Delegacja Centralnej Komisji Zw. Zawod. Pracown. Państwowych na audjencji u premiera Switalskiego przedstawiała katastrofalnie nudny stan pracowników państwowych, którzy siły swe i swą umiejętności wydzierżawili Państwu Polskiemu.

Otrzymali odpowiedź, że nie się nie da zrobić dla nich, gdyż niema na to funduszo.

Rie na wybory były... funduszel Na papierosy „reprezentacyjne” i na „osobiste wydatki” fundusze były. Na „emerytury” wojskowe dla trzydziestolatków są funduszel!

Przy okazji zaznaczamy, że według najprymitywniejszego obliczenia koszt utrzymania jednego (średnio) wojskowego w Polsce wynosi zł. 300 — miesięcznie.

A przecież urzędnik państwowy pracuje, gdy wojskowi zajęci są, poza nadzwyczajną dla państwa pożyteczność „pudnij — powstań” (!!) formowaniem... „szpalerów”. No i dziś bardziej zajęci są „obroną” osób niż... granic państwa...

(-) W związku z rozpoczęciem roku akademickiego, na całym świecie rozpetala się orgia czarnoseńców nacjonalistycznych, skierowana przeciwko przyjmowaniu członków mniejszości narodowych do wyższych uczelni.

Szowinistyczne wyczyny „korporantów” kończą się nieraz bójkami i zabójstwem.

Wstyd! Wy oście winni z kagancem oswiaty! Isc ku lepszej przyszłości spełniać funkcje zbirów.

(-) Min. Spraw Wojsk. rozporz. z dn. 23 września r. b. zabroniło spensjonowanym oficerom nosić mundury przy wystąpieniach noszących charakter polityczny.

Piękniel Zapytujemy, czy oficerowie czynnie służby mają prawo politycznie występować w Sejmie?

(-) Redakcja „Robotnika” złożyła do Sądu Okręgowego skargę na policję, która w dniu zamierzonego otwarcia sesji sejmowej (31 października) „okupowała” drukarnię „Robotnika” od 5 popoł. do 7.30 wieczorem nie wypuszczając na miasto nieskonfiskowanego dodatku nadzwyczajnego o „najściu” oficerów na Polski Parlament — Sejm.

Jaki będzie wyrok?

Zobaczmy...

KRONIKA ROBOTNICZA

W obronie bezrobotnych.

Tow. poseł J. Kaźmierczak interwenjował telefonicznie w poniedziałek dnia 18 bm. w Województwie i Ministerstwie Pracy w sprawie przyspieszenia pomocy bezrobotnym i otrzymał nową wiadomość, że przygotowana instrukcja o państwowej pomocy bezrobotnym, która czekała podpisu ministra Prystora, została wstrzymana, gdyż musi być uzgodniona z innymi Ministerstwami.

Wobec czego Rada Zw. Zaw. i P. P. S. zwołują na czwartek dn. 21 bm. zebranie bezrobotnych.

Tak się spieszy Rząd sanacyjny z pomocą głodującym obywatelom.

Bezrobocie wzrasta.

Według urzędowych danych bezrobotnych mamy w Częstochowie około

7000; niewątpliwie jest ich znacznie więcej, gdyż nie wszyscy bezrobotni rejestrują się w P. U. P. P.; wobec złudnych oczekiwań na pracę.

Ostatnio liczbę bezrobotnych powiększyła fabryka cementu we Wrzósowej, a dojdzie w tych dniach znowu 150 osób, wobec zapowiedzianej redukcji przez zatrzymanie fabryki cementu w Rudnikach.

Ze „Skry”.

Z dniem 9-XI 1929 r. lokal oraz sekretariat „Skry” został przeniesiony do lokalu Z. Z. K. przy ul. Pilsudskiego L. 31.

Sekretariat czynny jest codziennie prócz niedziel i świąt od godz. 17-jej do 19-jej.

Bacność członkowie Kom. Wyk. Or. Mł. T.U.R.

Zawiadamiasz się wszystkich członków Org. Mł. T. U. R., że posiedzenia Kom. Wykonawczego Organizacji odbywają się w środy każdego tygodnia o godz. 6 wiecz.

**Przewodniczący I. Lewiak.
Sekretarz L. Zoraki.**

W KRAJU.

(-) Do Sądu Okręgowego w Warszawie wpłynęła skarga jednego z biskupów w sprawie ewangelji. Wg. nowych przepisów, strona skarżąca win-

OD ADMINISTRACJI.

Prosimy o wpłacanie zaległej prenumeraty w przeciwnym razie wstrzymamy wysyłkę pisma.

Kajdackie postępowanie Kretera na „Czestochowianie”

Po ostatniej reorganizacji pracy na „Czestochowianie” zapanowały tam stosunki nieraz nawet bardzo ciekawe, a zawsze świadczące o głupocie, lub niskiej wartości moralnej poszczególnych zwierzchników nad robotnikami. „Rekordowicz”, bo wyżyty z wszelkiego poczucia ambicji, honoru, a co gorsze i rozumu, jest tam p. dyrektor Kreter. Lada niedopatrznie przez robotnice, które obciążono pracą o całe 100 proc. więcej niż przed tem tj. przed reorganizacją, gdyż dawniej pracowano na jednym krośnie, a obecnie na dwóch. Jedynym argumentem w ustach p. Kretera jest przy każdej okazji groźenie wydalaniem z pracy.

Nie chcielibyśmy przypominać panu Kreterowi roku 1905 r. Nie chcielibyśmy przypominać roku 1922, kiedy stało przed nim widmo dzisiejszego jego argumentu zmuszony się był zwrócić do robotników ze słowami: „bracia i siostry nie wyrzucacie mnie”.

Do napisania tych kilku słów zmusza nas stanowisko pana Kretera względem robotnic w fabryce. Nie pragniemy niezbyt krzywdy, ale nie będziemy obojętnie patrzeć na krzywdy i nieludzkie postępowanie pana p. Kretera względem robotnic.

Z tego miejsca zapewniamy pana Kretera, że robotniczy z „Czestochowianki” zachowują swoją tradycję. Nie zapomni o nich Klasowy Związek Rob. Przem. Włókien.

Trochę taktu i rozumu p. Kreter.

Z Papierni.

W Papierni i młynach po objęciu władzy przez Związek „Praca” coraz lepiej się dzieje.

Stan taki trwa od 4-eh lat. „Bujają” enperowicy ludzi jak tylko mogą. Oto kwiatek:

Pan Paradowski, dzisiejszy sanator obiecywał zawsze, podwyżki od 30 do 40 procent a gdy przyszło do ustalenia stawki to uzyskano zaledwie 3 lub 5 procent i to wystarcza od lat 4-eh.

Teraz znowu Papiernia stoi w przededniu wyborów delegatów. Panowie Dziagle i inni delegaci są „wielcy” ludzie.

Jeżeli ktoś z administracji przechodzi obok takiego „wielkiego” człowieka to chociażby to 15 razy się powtarzało, to 15 razy biją czapkami aż darski się odrywają.

Drugi delegat enperowski to pan Niestroj, załatwiający wszystko dla siebie jak np. kupno krokwi i wiele innych rzeczy „nabytych” od Administracji fabrycznej na dom itd.

Wszyscy oni są „dobrzy” delegaci ale dla siebie.

Robotnik Papierni musi przejrzeć na oczy i wyrzucić ich precz!

Delegaci Związku Chemicznego muszą być wybrani na delegatów celem poprawienia dzisiejszej sytuacji.

Robotnik Papierni.

Żyła gazetka.

Przypominamy, że w każdą sobotę o godz. 7 wieczorem w klubie P.P.S. jest Żywa Gazetka.

Członkowie P.P.S., Związków Klasowych i sympatycy — uczęszczajcie jak najliczniej.

Baczność!

W niedzielę, dnia 24 listopada br. w lokalu klubu PPS — Kościuszki 62 odbędzie się Konferencja O K R E G O W A młodzieży turowej.

Obecność delegatów wszystkich Kół — obowiązkowa!

Początek o godz. 10 rano. Komitet Wykonawczy Org. Młodz. T.U.R. w Częst.

Ciastkarnia Stow. Spół. „JEDNOSC” Ciastkarnia

w Częstochowie ul. I-go Maja 6 (daw. Stradomska) Tel. nr. 2

Poleca na nadchodzący sezon świąteczny w wielkim wyborze znane ze swej dobroci wyroby cukiernicze: pierniki choinkowe grubo kremowane, kogutki, lalki, boćiany, koszyczki, topory, ląbedzkie, rybki, konie, gwiazdki, Mikołaje oraz pierniki paczkowe jak: brukowce, katarzynki, całuski i mieszankę piernikową.

Poleca również karmelki choinkowe ozdobne i wiele innych rzeczy.

Zaopatrujcie się na święta tylko w „Jedności”.

Popierajcie wytwórczość spółdzielczą.

Zarząd.

BAZAR GALANTERYJNO-BŁAWATNY

ul. Kościuszki dom W. Księcia.

Poleca w dobrym gatunku i tanio: skóry na podzelówki, naczynia emaljowane i aluminiowe, żarówki elektryczne Philipsa, oraz wszelką galanterję. Ceny niskie.

Uwaga! Bezkonkurencyjna MAKA PSZENNA

z firmy „Młyn Krakowski” do nabycia w firmie

J. Gasiorowicz

ul. Narutowicza 7.

Najlepsze źródło zakupu na święta.

Org. Młodz. T. U. R. Koło „Stradom”

W niedzielę, dnia 24 bm. o godz. 4 p.p. w sali fabryki „Stradom” odbędzie się

Uroczysta Akademia

połączona z otwarciem Org. Młodz. T.U.R. w fabr. „Stradom”

Na program Akademii złożą się przemówienia tow. tow. posta J. Kaźmierczaka, I. Lwiaka, L. Zorskiego i Junga, oraz deklamacja tow. tow. Be-

rentówny, Iwańczakówny, Jamrozówny i Majewskiego.

Po Akademii Zabawa Taneczna do godz. 12-iej w nocy.

Wejście ściśle za zaproszeniami lub okazaniem legitymacji partyjnej związkowej i turowej.

Wejście na Akademię bezpłatnie, na Zabawę: dla kobiet—1 zł, dla mężczyzn—1 zł. 50 gr.

Rozrzutność komisarska w Częstochowskiej Kasie Chorych

Na jakie cele wydaje się pieniądze robotnicze?

Jeden z motywów, na podstawie którego Lwowski Urząd Ubezpieczeń wydał reskrypt, rozwiązujący autonomiczne władze Częstochowskiej Kasy Chorych był ten, że zbyt wiele pieniędzy pochłaniały wydatki automobilowe.

Ludzie rozumni i zorientowani, w ogólnej działalności Kasy Chorych nazwali to największym absurdem; jak i kiedykolwiek mógł powstać w gło- wach sanacyjnych rządców Lwowskiego Urzędu Ubezpieczeń.

Trudno jest dziś opanować przeciwko idącej z góry polityce łamania samorządów Kas Chorych, które ostatnio padły ofiarą skandalicznych manipulacji komisarskich, wiemy, że na politykę tę jak i jej skutki poniesie

odpowiedzialność Rząd! Rząd przed odpowiedzialnością tą nigdy nie ucieknie. Lud pracujący za trwonienie jego grosza będzie ściagał winowajców.

Ostatnio i do Częstochowskiej Kasy Chorych zawitał komisarz rządowy, by usunąć braki i niedomagania jakie w reskrypcie usuwającym władze autonomiczne są zawarte a więc i skutki w samowolę samochodową.

Jak to wygląda? Jak się to robi? Jak się usuwa?

Pan komisarz jeździ dzień w dzień do Sosnowca samochodem Kasy Chorych bo tam mieszka. Pan komisarz Marczyński, trwonił pieniądze na przejazdy do Sosnowca mając pod nosem koleję, którą można z powodzeniem jeździć o nieznacznych kosztach!

HUMOR.

Stary Abraham na łożu śmierci zwraca się do otaczających go synów, udzielając im ostatnich rad i przestroż.

— Synowie moi, — mówi, pamiętajcie nie grać nigdy w karty. Karty prowadzą ludzi do żguby. Przysięgnijcie mi, że nigdy nie weźmiecie kart do rąk... Przysięgacie?...

Synowie wzruszeni uroczystością chwili, przysięgają jednogłośnie.

— Gdybyście jednak mieli grać kiedykolwiek, — dodaje umierający, — pamiętajcie zawsze trzymać bank.

OSTROŻNY.

— Co ja widzę, mój kochany, ty pijesz wódkę przez domkę?!

— Tak, bo mój doktor kazał mi się trzymać zdaleka od alkoholu.

Zdajemy sobie sprawę ile to kosztują Kasę Chorych te ciągle przejazdy p. komisarza do Sosnowca. Ile kosztuje benzyna i remonty samochodów?

To jednak nie wszystko.

Odbywają się również przejazdy do Bystry „deimilerem”.

Dwóch panów siada do sześcioposobowego samochodu i jedzie do Bystry „służbowo”.

Można przecież jechać i tam koleją. POCO więc do tego samochód i zaufany szofer?

I to ma być „sanowanie” instytucji robotniczej?

I to się ma nazywać „dobrą” gospodarką?

To ma być naprawianie zła.

Twierdzimy, że gospodarka p. komisarza jest rozrzućna i rychło może doprowadzić instytucję do katastrofy!

Po objęciu urzędowania przez komisarza mówiliśmy, że jest to jednostka o miernych „talentach”, bo tego wykazał dowody w Czeladzi i Sosnowcu.

Masy robotnicze zaczynają już szemrać, że nie pozwolą marnować swoich pieniędzy w szpiznie.

Komisarskie rzędy po Kasach Chorych i magistratach, bez kontroli i odpowiedzialności przed masami, muszą się skończyć jaknajprędzej.

Częstochowski komisarz zaczął złe naprawiać „zła” i dlatego musi zejść z drogi marnowania pieniędzy społecznych na niepotrzebne rozjazdy, albo się wycofać.

Do bankructwa, które może spowodować ta gospodarka lud pracy nie dopuść!

ŁAŃCUCH SKŁADEK na fundusz prasowy.

Tow. Marzec wpłaca 2 zł Tow. Wasiński wp 3 zł i wywza do złożenia takiej sumy Grzyb Wojciecha Tow. Raczyński Józef wpłaca 3 za Tow. Ankwowski wpłaca 1 zł.

ŁAŃCUCH SKŁADEK na „Czerwone Harcerstwo”

Tow. Burucki wpłaca 1 zł tow. Hussa wpłaca 1 zł tow. Matuszczak wpłaca 1 zł.

TYSIĄCE

chorych na katr żołądka, wzdęcia, kurcze, bóle, niestrawność, brak apetytu, ogólne osłabienie et cetera, odyskano zdrowie, używając zióła sławne na cały świat: dr. Dietla, Profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego. Żądajcie bezpłatnie broszury pouczającej. Adres: Liski — Apteka.

Zgubiona legitymacja Kasy Chorych na imię Henryka Wysockiego, którą unieważnia!

Zgubiona legitymacja Pow. Kasy Chorych na imię Zatonia Bronisława nr. 47739 którą unieważnia się.

Ceny ogłoszeń: Miejsce przed tekstem cała strona 400 zł. Za wiersz wysokości 1 mm. w tekście 60 gr. Komunikaty i nadesłana 50 gr. Zwyczajny 40 gr. Nekrologi do 60 mm. 23 gr. powyżej 60 mm. 20 gr. drobne za wyraz 20 gr. Poszukiwanie i zasilowanie pracy o 50 proc. taniej. Ogłoszenia tabelaryczne, zagraniczne i fantazyjne 50 proc. drożej. Układ ogłoszeń w tekście i poza tekstem 4-szpaltowy. Za treść ogłoszeń nadesłanych Redakcja nie odpowiada.